

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉBŰ
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

A lélek temploma.

Írta: Dr. Varga Béla.

— A sánduleştii unitárius egyház templom- és harangszentelő ünnepén tartott előadásának kivonata. —

Mi a mi lelkünk? Erre a kérdésre megfelelni nem könnyű dolog, szinte lehetetlen. A tudomány igyekszik minél inkább megközelíteni, de az eredmény nagyon messze áll a kívánt céltől. Egy természettudós szerint a lélekről szóló tudomány ott áll most, ahol a természettudomány háromszáz évvel ezelőtt állott.

Annál inkább szükséges, hogy törődjünk vele. Talán a lélekről szóló tudomány azért maradt el a többi mellett, mert az emberek nem törődtek eleget a lélekkel. Nem vették és nem veszik elég komolyan. Pedig már Jézus nagyon felhívta reá a figyelmet, amikor azt mondja: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” (Máté XVI. 26.) Jézus egész életét és működését úgy foghatjuk fel, mint amely fel akarta hívni a figyelmet arra, hogy az embernek lelke is van s ez a lélek sokkal fontosabb, mint minden egyéb a világon. Szinte hihetetlen és mindenképp érthetetlen, hogy a keresztény emberiség mennyire kiejtette a kezéből ezt a lelki fonalat.

A lélek máig is a *nagy ismeretlen*. Legközelebb van hozzánk s mégsem ismerjük. Minden, ami által szeretünk vagy gyűlölünk, emelkedünk vagy süllyedünk: — lélek. Nélküle megszűnik a földi küzdelem s mi, akik olyan nagy gonddal ápoljuk porhüvelyünket, külsőségeinket, eltűnünk szinte nyomtalanul

abból a körből, amelyben olyan megmozdíthatatlanul véltünk elhelyezkedni.

Próbáljuk meg egy pillanatra teljes mélységében megragadni azt a gondolatot, hogy mi lélek vagyunk. Állítsuk egyszer magunk elő lelkünk képmását. Kíséreljük meg meglátni magunkban a lelki embert. Ilyen kísérlet nem maradhat hatás nélkül. Hiszen a legtöbb ember szeret belenézni olykor-olykor a tükörbe. Vizsgálja testének alkatát, szemeinek kifejezését. Gyönyörködik ifjúságában, vagy bosszankodik feltűnedező ráncain. Vajjon miért nem törődünk lelkünkkel is így? Miért nem pillantunk be a lelki tükörbe is néha-néha, hogy vegyük észre a hibákat s javítsunk azon, ami a mi lényegünk.

A lélek ezen önmagára pillantását magunkbaszállásnak nevezzük. Tegyük meg ezt most s vándoroljunk egy kis ideig áhi-tattal a lélek csodálatos országában.

Kicsiny *a lélek temploma*, de óriási benne a perspektíva. Akár előre, akár hátranézünk, a végtelenbe vész egy pillantásunk. Apró kis oltárok vannak a zugokban, ahol életünk boldog perceinek vagy fájdalomainknak apró mécsesei égnek, forrásai az emlékezetnek, lámpásai a jelennek, világító szövetnekei a jövőnek. Apró fénysugarak, amelyekből összetevődik az örökkévaló tűz, a lélek lángja, amely fűti életünket. Három hajója van a lélek templomának: *a múlt a jelen és a jövő*. A múltban raktározódik fel minden, amin a lélek keresztül ment. A múlt nem tűnik el soha, hanem megmarad s öntudatosan vagy öntudatlanul építője, alkatórésze a jelennek és a jövőnek.

Mi van a lélek múltjában? Mi van az emlékezet lapjain? Sok minden, aminek egyrésze elmosódik, míg némely pontokon csodálatos fény és világosság ömlik el. Mindenkinek a múltjában vannak élménylerakodások, amelyek boldogságának lelkiemei-kelettségének, ünnepi hangulatainak emlékét őrzik. Vannak eltemetett remények, az öröm és jókedv gondtalan fölvilanásai, a lehangoltságnak fájdalmas emlékei. De vannak egészen sötét foltok is. Az önzésnek, a gyűlöletnek sötét foltjai, egy rossz cselekedet, amellyel valakinek ártottunk, egy rossz szó, amellyel valakit megbántottunk. Egy elmulasztott lehetőség, amelyet az élet elsodort előlünk. Gyönyörű a múlt, de nehéz súly is lehet, amelyet végig vonszolunk az életen. Gyakran szeretnők meg nem történtté tenni, hogy újra és jobban csináljuk.

A másik hajója a lélek templomának: *a jelen*. A jelen a lélek cselekvő élete. A mi meg volt, azon már túl vagyunk, de amit most csinálunk, avval most építünk vagy rombolunk. Most rakjuk fel érzéseinkből és cselekedeteinkből azokat a párkányokat és arabeszkeket, amelyek a templomot díszítik vagy összhangját megzavarják. Kötí a múlt, de kötí a jövő is. Nem füg-

getlen, csak mi gondoljuk annak. Ha kiszakítják a multból, repedés áll elő a templomon; ha nem nézzük a jövőt, szűk bőrtönné válik fojtó levegőjével. *A jelen — a gond.* Nemesak anyagi gond, hanem gond általában abban a tekintetben, hogy hogyan éljünk, hogy sorsunkon javítsunk és ne bánjunk meg semmit abból, amit csináltunk.

A templom harmadik hajója: *a jövő.* Perspektívája végtelen és fölemelő. Mindenkinek kell, hogy legyen jövőndője. Nemesak a próféták látnak a jövőndőbe, mindenkinek bele kell látnia valamennyire s cselekedeteivel előkészítenie. Nagy dolog a mult és jelen, de legnagyobb a jövő, amely beláthatatlan s azért reménytelen nem lehet soha. Lehet szomorú mult, sívár jelen, de nem lehet kilátástalan jövő. Nincs nagyobb, istenibb ereje és hatalma a léleknek, mint, hogy át tudja helyezni magát a jövőbe.

Gyönyörűen adja meg az apostol a hit meghatározását, amikor azt mondja, hogy: „*A hit a reménylett dolgok valósága és nem a látott dolgokról való meggyőződés*“. A hit ott áll a lélek templomának közepében, mint örök mécses az oltár előtt. *Nem szabad kialudnia soha, mert akkor reánk szakad a nagy sötétség.* Értéke nem abban áll, hogy mennyi teljesedik be abból, amit hiszünk, hanem abban, hogy éltet, hogy megtart minket, hogy általa képesek vagyunk átlépni a jelen szűkös korlátait s megnyilik az ajtó előttünk egy jobb jövő felé. Azért kell a hitet erősíteni minden teremtett lélekben. Aki megöli, aláássa egy ember hitét, szegényebbé teszi az egészszet, kiolt egy világosságot, amely, ha nem is vehető észre a fények sokaságában, mégis csak azt jelenti, hogy eggyel kevesebb maradt, mint amennyinek égni kellene.

•

Mult, jelen és jövő, mindez a sok részlet egy egész, a mi osztatlan tulajdonunk, a mi lelkünk, saját magunk. Nem is a mi tulajdonunk, hanem mi vagyunk az ő tulajdona, rabja és elkötelezettje. Elárasztja életünket a gondolatnak és érzésnek, a reménységnek, Istenhez való vágyódásnak életvizével. Ez a mi lelkünk, Isten szentlelkének visszatükröződő mása.

Vajjon megértjük-e a lélek szavát, a nagy események közös nyelvét, *a Szeretet tiszta beszédét?! Szükségünk van ma erre inkább, mint bármikor. Szükségünk van egy egyetemes pünkösdre, amikor az élet minden területén meg fogják érezni az emberek a lélek ihletését. Minden emberi élet nagy lesz és hatalmas, ha megragadja ezt a gondolatot s megérzi a szellemnek ezt az egyetemes érintését, ha átvillan rajta a hitnek, a megértő közösség erejének fennséges ihlete.*

A sándulestii unitárius egyház templom- és harangszentelő ünnepe.

Az emlékezetesen szép ünnep lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

Június 10-én délelőtt 10 órakor érkezett meg a faluba Turdáról autókon Dr. Boros püspök, feleségével, leányával, családtagjaival, dr. Varga Béla egyh. főjegyző, theol. tanárral, Vári Albert theol. dekánnal, Úrmössy József m. tanár, lelkész, püspöki titkárral, dr. Hintz György gyógyszerésszel, Puksa Endre főerdőtanácsossal, dr. Gál Miklós képviselő, egyházköri főgondnokkal stb. A falu elején virágos díszkapu várta a püspököt, kinek fogadására kivonult az egész falu. Itt a vármegye nevében Ciuleanu Ioan subprefektus, a községnevében a bíró, a gör. kath. egyház nevében a gör. kath. lelkész, az unitárius egyház nevében dr. Szathmáry Miklós lelkész meleg szavakkal üdvözölték a főpásztort és vendégeket. Az üdvözléseket a püspök hálás szívből jött szavakkal köszönte meg. Ezután a hosszú ünnepi menet harangzúgás közben bevonult a faluba az unitárius parochiára, honnan csakhamar a virágdíszes unitárius templomba vonult a tömeg ünnepi istentiszteletre. A templom zsúfolásig megtelt hívekkel. A lélekemelő ünnepi istentisztelet szóltárral kezdődött, majd a betegség miatt meg nem jelenhetett Lőrinczy Dénes esperes helyett Úrmössy József püspöki titkár tartott mély áhitatot keltő imát. Ezt követte Vári Albert dékán hatalmas lendületű, a lelkeket mélyen megfogó predikációja. Ezután dr. Boros György püspök általános mély hatást keltő beszéddel és imával felszentelte a templomot és új harangot s azokat Isten dicsőségére a hívekkel együtt megáldotta.

A püspök megkeresztelt és megáldott egy új szülöttet. Ezután dr. Szathmáry Miklós ismertette a templom-renoválás és harang-beszerezés történetét s az egyház hálás köszönetét tolmácsolta a nemesszívű, áldozatkész adakozóknak. Közének zárta be a felemelő hatású istentiszteletet, mely után a templomban üdvözlések voltak. Sorra járultak dr. Boros püspök elé a tisztelgő küldöttségek. A vármegye nevében Ciuleanu subprefektus, az egyházkör nevében dr. Gál Miklós képviselő főgondnok, az egyházközség nevében dr. Szathmáry lelkész, a község nevében a falu bírójaja, a helyi gör. kath. egyház nevében a román gör. kath. lelkész, majd a helyi Dávid Ferenc-Egylet, unitár. Nőszövetség és Ifjúsági Egylet üdvözölték a főpásztort, ki mindenik üdvözlést meleg szavakkal köszönte meg.

Délben a papi telek árnyas udvarán népes, kitűnő hangulatu, ékes rendben lefolyt közebed volt.

Délután 5 órai kezdettel fényes sikerű templomi ünnepély volt a következő másorral: A gyülekezeti ének után imát mon-

dott *Ürmössy József* titkár. A Turdai Magyar Dalkör vegyeskara, *Erdős Mihály* karnagy vezetésével énekelte el művésziileg Madách „Dicsőség“! c. angyalok karát. Ezután dr. *Varga Béla* főjegyző, teh. tanár tartott nagyértékű előadást, melynek kivonatát e számunk vezető helyén közöljük. *Gönczy Erzsébet* mély átérzéssel, nagy hatással szavalta el *Boros Elek* szerkesztőnek „A harang“ című költeményét, melyet szintén ebben a számban közlünk.

Ezután megint a Turdai Magyar Dalkör gyönyörködtette a lelkeket remek énekével az „Él az Isten!“ c. óratoriummal. Végül dr. *Boros* püspök mondott nagyhatású bezáró, köszönő, hitbuzgalomra intő beszédet és megáldotta a gyülekezetet.

Este a papi telek tágas udvarán társas vacsora, majd kitűnő hangulatú, világos reggelig tartó táncmulatság volt, mely kedvesen fejezte be a szépsikerű ünnepséget.

Az ünnep gondos, figyelmes megrendezéséért s a minden tekintetben elért szép sikerért a presbiterium élén lelkes buzgalommal bámulatos sokat dolgozott dr. *Szathmáry* lelkész és *Lőfy* énekvezért méltán illetheti elismerés és hálás köszönet.

A templom megújítására készpénzt, anyagot és közmunkát adományoztak a következők: **Cementgyár** 58.000 lei, **Bors Mihály** 30.350 lei, **Tordai Kötermelő** 10.000 lei, **Gönczi Sándor** 3200 lei, **Gönczi Miklós** 4550 lei, özv. **Gönczi Sándorné** 1000 lej, ifj. **Tóth Sándor** 6250 lei, **Dr. Szathmári Miklós** 5160 lei, özv. **Szász Dénesné Szathmári Ilona** 500 lei, özv. **Gálfalvi Ferencné Szathmári Róza** 200 lei, **Fosztóné Szathmári Vilma** 100 lei, **Lőfi Béla** 4860 lei, **Fülöp Gyula** 1450 lei, **Fodor Albert** 1700 lei, **Jobbágy Dániel** 500 lei, **Jobbágy Mózes** 300 lei, **Szász József** 3000 lei, **Szász Sándor** 3400 lei, **Szász Miklós** 1000 lei, **Timbus János** 700 lei, **Magyari Mózes** 1470 lei, **Barla Dezső** gyógyszerész 500 lei, **Bartalis István** 150 lei, **Bartalis Mihály** 300 lei, **Ineze Éli** 50 lei, **Bányai István** 100 lei, **D. F. Égylet** 3200 lei, **Moldován Sándor** 100 lei, id. **Tóth György** és neje **Biró Erzsébet** 6000 lei, **Kiss Gyula** 200 lei, **Pap Mihály** 200 lei, **Tompa testvérek** Torda 400 lei. Külön kiemelendő ifj. **Tóth Sándor** gondnok és **Gönczi Miklós** pénztárnok fáradhatatlan, hűségese munkássága.

A szindi unitárius egyházközség a XVI. században, **Dávid Ferenc** korában keletkezett, valószínűen akkor, midőn a többi aranyosszéki unitárius egyházközségek is keletkeztek. Pontos történelmi feljegyzéseink nincsenek. A régi harangunk 1690-ből való, ez a dátum be van vésve a harangba. A templom renoválását 10 évvel ezelőtt kezdtük és sok gond és fáradság után a hivek áldozatkészsége és erőfeszítésével most teljesen új és díszes állapotba helyeztük.

Dr. Sz. M.

A HARANG.

Irta : Boross Elek.

A sándulestii unitárius egyház templom- és harangszentelési ünnepén
elszavalta : Gönczy Erzsébet.

A lelkünkben ma öröm-tűz lobog,
A szívünkben hála-zsolozsmát dobog,
Ma szoltár minden szavunk és dalunk:
Mert oly gazdag lett a mi kis falunk!
Szent égi kincsesel lett ma gazdagabb,
Fűzzük imánkba hála-szavakat!
Lelkünk legmélyén zeng az égi hang:
Óh mily' drágaság nekünk e harang!

Zendülő szava porból felemel,
Mikor az Úrtól áldást esdekel.
Az Úr házába vágyón hivogat,
Szerető szóval szívet nyitogat,
Kinyilt szívekbe hint béke-magot.
Békés szívekben égi fény ragyog;
Égi fény neve: áldott Szeretet,
Temploma legyen erős lelketek!

Zenedülő harang szava int nekünk:
Te vagy az oltalmunk erős Istenünk!
Te vagy a kezdet és Te vagy a vég,
Te vagy a föld és a sugaras Ég!
Ádáz viharban el nem eshetünk,
Ha Te kézen fogsz, ha Te vagy velünk!
Ezt az imákat zengi a harang,
Hivogatólag szól: „Giling-galang!“ . . .

Csendül, ha két szív egymásra talál,
Sírva búcsúztat, ha sujt a Halál,
Együtt örül az örvendezőkkel
És együtt zokog a kesergőkkel:
E kis seregnek szív-dobbanása,
Lelke tűzének fel-felvillanása . . .

Riadót harsog, felráz, toboroz,
Ha elemeknek vésze ostoroz.
Segítséget hív, védelemért kiált,
Ha elhárítani kell pusztító kárt,
Ilyenkor szava zúg, mint fergeteg:
„Egymásnak baján óh segítsetek!

Egymásnak terhét óh hordozzátok!
 Közöny, széthúzás: pusztító átok!
 Szív szívnek adjon hitet, meleget,
 Áldozni kész testvérek legyetek!“

Zendül a harang, szivünk kitarva,
 Szárnyal az Éghez lelkünk imája:
 Urunk Istenünk szent kegyelmedet
 Érezze mindig ez a kis sereg!
 Áraszd falunkra bő áldásodat,
 Óh ne sujtson rá csapás, kárhozat!
 Aldd meg egyházunk és Főpásztorát,
 Kormányozzon bölesen minél tovább!
 Aldd meg pásztorunk', nyáját, hiveit,
 Nagyjait úgy, mint a kicsinyeit!
 Adj még sok ilyen áldott ünnepet
 S nevedben győzzön itt a Szeretet! . . .

Ma zoltár minden szavunk és dalunk,
 Mert gazdagabb lett a mi kis falunk!
 Lelkünk legmélyén zeng az égi hang:
 Szent, drága kincsünk e harang! . . .

Az igazi hála. Egyik gyülekezetünk új harangot akart a régi, megrepedt harang helyett beszerezni közadakozásból. A lelkész felhívására a harang-alap napról napra gyarapodott.

Egyszer egy apátlan-anyátlan, szegény varróleányka állított be a lelkészhez.

— Mi jóban jársz, édes leányom? — kérde az tőle.

— Ezt a kis pénzt hoztam el a harang-alapra, — válaszolt a lányka s egy ötkoronás ezüstpénzt tett le az asztalra.

— De hogy adhatsz ennyit, amikor oly keservesen keresed meg a mindennapi kenyeret?

— Csak úgy, édes tisztelendő uram, hogy naponként két órával tovább varrtam, mint máskor szoktam. Így akarom leróni hálámat Isten iránt, hogy a harang szavával annyiszor a templomba hívott s ott sok áldásban és boldogságban részesített.

Püspöki vizsgálat a »Homoród« melletti egyházközségekben.

Püspöki vizsgálat a Homoród melletti egyházközségekben.

Az E. K. Tanács előterjesztésére az Egyházi Főtanács is szükségesnek látta, hogy a Homoród vidékének némely községében hiveink lelki megnyugtatóására püspöki látogatás tartassék.

A látogatás időpontjául május 31-ike és következő napjai tűztek ki. A püspök úr május 30-án indult el Cluj-ról Úrmösi József püspöki titkár kíséretében és a Rupea vasutállomáson leszállva, Satu-Nou egyházközségben találkozott először unitárius hiveivel, hova a község ifjainak lovasbandériuma kísérte be és a község közepén felállított díszkapunál az egyházkör nevében Dr. Máthé István köri felügyelő gondnok fogadta, az egyházközség nevében Benedek András kurátor, a Nőegylet nevében pedig Végh Mihályné tiszteletes asszony üdvözlötték a főpásztort. Innen lovasbandérium, az oclandi fuvószenekar és nagyszámú hivek kísérete mellett vonult be a püspök Ocland községbe, hol az egyházközség nevében Pál Ferenc nyug. esperes-lelkész, a politikai hatóságok nevében Dr. Cionca Macedon primpretor fogadták, a Nőegylet üdvözlését Vajda Károlyné énekvezér-tanítóné tolrácsolta. A püspök úr Pál Ferenc ny. esperes-lelkész barátságos házának volt szívesen várt vendége.

A püspöki vizsgálaton részt vettek: Dr. Ferenczy Géza főgondnok úr, Dr. Abrudbány Ede f. ü. gondnok, orsz. gyűl. képviselő, Balázs András egyházköri esperes, Dr. Máthé István és Csiky Albert köri felügyelő gondnokok.

Május 31-én az összes kör-i lelkészek bevonásával értekezlet volt Ocládon, melyen minden egyes lelkész előadta tapasztalatait és javaslatait. Az értekezletet megelőzően a kör-i papság tiszteletgett a püspök és főgondnok urak előtt Balázs András esperes vezetése alatt. Az értekezleten igen bizalmas és őszinte szavak keretében tárta fel a papság azokat a nehézségeket, melyekkel meg kell, hogy küzdjenek. Ugy püspök, mint főgondnok úr népünk megtartására irányuló munkára és a lelkészek közötti összetartásra s a kör-i vezetőség iránti bizalomra és támogatásra hívták fel a lelkészeket. Az értekezlet igen jelentős eredményekkel záródott le.

Junius 1-én (szombaton) délelőtt Ocládon a templomban istentisztelet keretében kezdődött az ünnepélyes püspöki vizsgálat, melyen Dr. Boros György püspök alkalmi imája után az ap. csel. XVI. rész 8—9. versei alapján a lelki elhívásról beszélt, mely őt is — mint egykor az apostolt — segítségül hívta e gyülekezetbe az ősi, egyszerű, tiszta unitárius hitünk hirdetésére és erősítésére. Közvetlen és felemelő beszéde megindító mély hatással volt a gyülekezetre. Azután üdvözlések és tisztelgések voltak

a templomban, melynek során az egyházközség és kebli tanács nevében Kelemen Imre lelkész üdvözölte a Főpásztort. A Nőegylet, Ifjúsági Egyletek is üdvözölték a püspököt.

Délben Kelemen Imre lelkész látta vendégül a püspököt és kíséretét s a helybeli egyházközség vezetőit.

D. u. műsoros istentisztelet volt a templomban, melyen biblia-magyarozatot Ürmösi József püspöki titkár tartott. Kiemelkedő pontjai voltak a délutáni műsornak Dr. Ferenczy Géza főgondnok és Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok hiterősítő előadásai.

Május 31-én Dr. Máthé István köri f. ü. gondnok, junius 1-én Vass Albert egyházi tanácsos hitrokonaink látták és vendégelték meg szivességgel a Főpásztort és a vizsgálat tagjait.

Junius 2-án (vasárnap) a püspöki vizsgálat tovább folytatta útját. A vizsgálati út Crăciunel községen vezetett keresztül, hol a község népe felekezeti különbség nélkül a falu közepén felállított díszkapunál fogadta ének- és zenekarral a püspököt. Bálint Ödön lelkész tolmácsolta a nép meleg szeretetét és ragaszkodását. A püspök hálás szavakban köszönte meg a lelkes fogadtatást s biztatta és bátorította hiveinket.

Merești község határánál 28 tagu lovas bandérium várta a püspököt és kísérete a faluba, hol a község elején felállított díszkapunál a polgári község nevében a bíró, a gör. kath. egyház nevében Todoran György lelkész fogadták a püspököt, a papi lakás kapujában pedig Simén Domokos helybeli lelkész üdvözölte. Megérkezés után nemsokára megkezdődött az istentisztelet, melyen imát és egyházi beszédet a püspök úr mondott a Kolosz. II. 1—7. vers alapján. Beszédében a lelki örökségeknek megbecsülésére hívta fel a gyülekezet figyelmét, melyek sokkal drágábbak, mint a földi örökség és amelynek megtartásában ez az egyházközség tagjai őseiktől nyert kitartással ragaszkodtak mindezideig. Az istentisztelet végeztével a templomban a szokásos üdvözlések voltak, kebli tanács, Nőegylet és az ifjúság részéről.

Miután a kitérések ebben az egyházközségben történtek aránylag legnagyobb számmal (151), a püspöki vizsgálat tanácskozást tartott a kebli tanács tagjaival és kihallgatásokat eszközölt, amelyből megállapította, hogy a kitérések 80—90%-ban a hatalom nyomására, megfélemlítések és erőszak útján történtek. Erről tett tanubizonyságot az a számtalan, lélekből fakadó valóság, melyet azok a szegény, meggyötört lelkű és a változott helyzetben megnyugodni nem tudó hivek tettek a Főpásztor előtt, kérve a segítséget és oltalmat.

A délutáni templomi vallásos ünnepély keretében Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok-képviselő igazi vallásos érzéssel és apostoli szónoki lendülettel magyarázta meg a hiveknek a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvény fejezeteit, hogy mindenki azt a vallást követheti, melyet akar és senki sem kényszeríthető

akarata ellenére erőszakkal valamely vallásra való áttérésre. Bibliamagyarázatot Úrmösi József püspöki titkár tartott a XXIII. zsolttárról, a dalárda énekelt és több ifjú szavalt.

Junius 3-án (hétfőn) Aldea községbe vezetett a vizsgálat útja. A püspök és kíséretének fogadása itt is szép és megható volt, annyival inkább, mert míg Merestin nem láttuk az ősi székely viseletet megfelelően kidomborítva, különösen az asszonyok és leányok között, addig Aldean festőien szép volt a fogadásra kivonult székely nép viselete, különösen 14 pártás asszonynak ősi jelmeze, melyet gyönyörűséggel szemléltünk a szomszéd Comanesti községben is. Az aldeai község határában — hová kigyúlt a község apraja, nagyja és öregje — Nagy Gergely Mózes birtokos fogadta a püspöki vizsgálószéket, örömét fejezve ki, hogy ez a kicsiny egyházközség püspököt fogadhat, mert 120 év óta ott unitárius püspök nem volt. A község elején felállított díszkapunál Kádár Gyula körj. egyh. tanácsos afia üdvözölte a polgári község nevében a püspököt, a lelkészi lakáson pedig Nagy Sándor lelkész. A délelőtti istentiszteleten a püspök úr imádkozott és Ezsaiás 40. rész 1—7. versei alapján vigasztalást és erősítést szolt a gyülekezetnek, biztatván őket a kitartásra a próféta szavaival, hogy Isten beszéde mindörökké megmarad. Istentisztelet végeztével a keblitanács, Nőegylet és Ifjúsági Egylet köszöntötték a püspök urat. A délutáni műsoros templomi istentisztelet keretében Úrmösi József püspöki titkár bibliamagyarázata után Dr. Abrudbányay Ede tartott itt is lelkes és hitelesítő magyarázatot a vallásszabadság gyakorolhatásáról. Előadást tartott még Nagy Sándor lelkész s szavaltak az ifjúsági egylet tagjai.

Comanesti egyházközség népe is a község határszélén nagy örömmel és lelkesedéssel fogadta a főpásztort, lovas bandérium jött elébe s a község ifja és öregje megjelent az üdvözlésen, melyet Bence Ödön egyházközségi gondnok tartott. A papi ház udvarán Kiss Jenő lelkész fogadta meleg köszöntéssel a püspököt. A templomi istentiszteletet a püspök végezte, Ján. 14. r. 1—4. v. alapján Istenben és Jézusban való hit szükségességéről és erősségéről. Istentisztelet után a szokásos üdvözlések voltak az egyházi testületek és egyesületek részéről. A délutáni órákban tanácskozást tartott a püspök a kebli tanács tagjaival éskihallgatásokat eszközölt. A délutáni templomi vallásos ünnepségen bibliamagyarázatot tartott Úrmösi József püspöki titkár, hitelesítő és bátorító lelkes előadást Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok. Az ifjúság közül többen szavaltak.

A helyzet és az ügy fontosságára való tekintettel, már jun. 4-én este felé lement a püspök és kísérete a Martinusi egyházközségbe. Impozáns és lelkes fogadtatás volt, már több kilométer távolságra eleibe jött a nagyszámu lovasbandérium és a virágot hozó ifjú leányok. Ezeknek kíséretében vonult be a köz-

ség között felállított díszkapuhoz, hol a nagyközönség jelenlétében számos fogadtatás történt a községi bíró, a gör. kath. lelkész és Zoltán Sándor helybeli lelkész részéről. A püspök igen meglehetősen szavakban köszönte meg e szívélyes fogadást. Este tanácskozásokat tartott a vizsgálat a kebli tanáccsal és meghallgatta az egyesek panaszait. Junius 5-én délelőtt ünnepi istentiszteletet tartott a zsufolásig megtelt szép nagy templomban a püspök. Beszédje a Máté ev. 26. r. 40—41. v. alapján arra irányult, hogy a kísértések és megpróbáltatások között hittel kell megállanunk s ezt a hitet erősítenünk kell buzgó imádsággal. Az egyházi testületek és egyesületek meleg és kedves üdvözlésekben részesítették a püspököt, különösen a Nőegylet szónoka, Molnárné Széky Juliánna, ki egy általa írt kedves versben köszöntötte a főpásztort.

A szomszédos egyházközségek (Chinuş, Locod és Rareş) kebli tanácsai is megjelentek Kővári Jakab, Zsigmond József és Fazakas Jenő lelkészek vezetése alatt a templomban és üdvözölték a püspököt.

A körülmények folytán Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok a délelőtti istentisztelet végén tartotta meg magyarázó és lelkesítő előadását. Délután templomi vallásos ünnepély volt, melyen bibliamagyarázatot tartott Úrmösi József püspöki titkár, szavaltak és szólóéneket énekelték az ifjúság tagjai, Zoltán Sándor lelkész vezetése alatt szépen hangzó egyházi énekeket adott elő a férfi és vegyes dalkör. Miután itt a vizsgálat be is fejeztetett, Balázs András köri esperes köszönetét fejezte ki a püspök úrnak és kíséretének a végzett hiterősítő és bátorító munkáért s Istennek áldását kérte életére és munkájára.

Innen a püspök úr Odorheiu-n keresztül — hol Sigmond József lelkész vendége volt — junius 6-án székhelyére visszautazott.

Az egyházközségekben való megjelenések és személyes kihallgatások alkalmával, az elmondottakból meggyőződünk a kényszer áttérítések valóságáról, valamint arról is, hogy az áttérítettek 90%-a hajlandó bármely pillanatban visszajönni egyházunkba! S éppen ez adta Dr. Abrudbányay Ede f. ü. gondnok-képviselő afiának azt a gondolatot a kérdés megoldásának lehetőségére, hogy miután a panaszok szerint az áttérítések kényszer folytán és nem a törvényes formák betartásával történtek, egy miniszteri biztos kiküldését kell kérnünk, ki az egyház megbízottaival együtt vizsgálja ki az ügyet és a sérelmek orvosoltassanak.

Az egyházközségekben való megjelenések és személyes kihallgatások meglehetősen biztató, bátorító és felemelő hatással voltak népünkre. Megható volt látnunk öreg, ős emberek arcán a megatódottságot, a könnyeket, midőn a püspök biztatását hallották s azt a szeretetet és ragaszkodást, mellyel körülvették templomból kijövet a főpásztort!

Bátorító és meggyőző erőadó volt Dr. Abrudbányay Ede képviselő afiának nagyszerű szónoki lendülettel és megértéssel tartott előadása minden egyházközség templomában az állam vallási törvényében kimondott vallás szabadgyakorlásáról biztosított jogunkról, melyet a törvény rendelkezése és a világ összes unitáriusainak nevében és rokonszenvétől kísérve követelünk!

Isten megszentelő segedelme legyen az elhintett magvakon!

Üdvözet a Főtiszt. Püspök Urnak!

(Irta és martinusi Nőegylet nevében elmondotta:

Molnárné Széky Juliánna.)

Méltóságos Püspök Ur! megkövetem szépen,
Ne legyen feltűnő egyszerű beszédem,
Mert mi itten falun kis tudással birunk,
De templomba járunk s az Istenben bizunk.

Mikor a csüggedés felhője ránk borul,
Szívünk összeszorul s szemeinkből könny hull,
Mert lábaink alatt az út igen rögös
S a jövő felé a kiáltás kódos:

Halk bús éjszakákon keresve valamit,
Egy fénysugárt lelünk, melynek neve: a hit!
Akik e fénysugárt őrizik lelkünkben,
Lelkipásztoraink mind, mind együttesen.

Kiknek a palástját vihar tépi, fujja,
S kiknek rendületlen állni oly nehéz ma!
Igaz küzdelmükért áldja meg az Isten,
Boldogság teremjen életmezejükben.

Áldja meg az Isten lelki Főpásztorunk,
Hogy eljött közénk, hogy együtt imádkozzunk,
Ajkának beszéde utunkra fényt hintsen,
Elesügedt lelkekbe reményt erősítsen.

Az Isten áldja meg testi egészséggel,
A lelkének erős, tiszta szent hitével,
Hogy munkája nyomán új élet támadjon,
Nőszövetségünknek nevében kívánom.

TŰZHELY MELLETT

Egy megvalósult álom.

Tikkasztó júniusi nap volt. Az égi lámpás izzó korongja sűrűn lövelte forró sugarait. A legszentebb munkában, az édes anyaföld művelésében szorgalmatoskodó székely emberek elbágyadva bár, de megadás nélkül forgatták a munka eszközeit. Ingük bő ujjával nem győzték törölgetni homlokukról a verejték gyöngyöket. „Ma eső lesz, nagy a rekkenőség, élesen süt a nap.“ Kapák és kaszák pengésének gyönyörű szimfóniájába egy csontos arcú öreg ember e szavai olvadtak bele, ki kapája nyelére támaszkodva hordozta körül tekintetét az ég horizontján.

A természet emberének jóslata nem szokott csalni. Sok mindenre megtanítja ez. Beavatja titkaiba ki szereti, imádja és csodálja szépségeit. S im a jóslat valóra vált. „Kölik“ felől sötét felhők ellenség módjára rohanták meg a csillogó eget. A levegő még tikkasztóbb lett. A gomolygó nehéz felhők előtt, mint előőrsök vészesen szaladgáltak a fehér fellegek. „Sárkánynak“ nevezi ezeket a nép s nem szereti. Kétség és félelem tölti el lelkét ha látja, mert legtöbbször pusztító vihart, jeget hoznak. Azt hoztak ez alkalommal is. Percek alatt, port kavaráó vihar szárnyán érkezett meg a félelmetes „erős idő.“ A sötét felhőket cikázó villámok szelték darabokra s a zengő ég hatalmas jégzáport hullatott alá, mely pillanatok alatt semmisítette meg egy nép legszebb reményeit.

1815-öt jegyzett a krónikás, mikor e pokoli idő elzugott Székelyderzs határa felett. Utána könnyek fakadtak, sóhajok szakadtak. Méltán, mert „ez az esztendő Derzsnek az az emlékezetes szomorú esztendő, melyben a kétszeri jégeső miatt nem aratott búzát, nem szedett törökbúzát, aratott pedig csak zöld zabot október végén. Bár ilyen esztendeje soha még az ő hajnalára se virradna“, írja Uzoni Fosztó Péter az egyházközség akkori papja. A megpróbált és porba sujtott nép nem zugalódott a gondviselés ellen. Gyermekei bizalommal hajtotta fejét a jóságos Isten karjaiba s vigasztalódást keresni szentházába vonult. Így történt, hogy a pap lelket megnyugtató szavai alatt egy öreg asszony mély álomba merült. Édes szendergésében csodálatos álmot látott. Az Ur angyala jelent meg előtte s e szavakat mondta: „Míg e napot meg nem ünneplitek, jégeső látogat s nem lesz kenyerek.“

Az álom valóra vált. A szomorú nap emlékére ünnepet

szenteltek. Így született meg Székelyderzs népének legszebb ünnepnapja, „jégverés ünnepe.“

Azóta minden év június utolsó szombatján az ifjúság zsoltáros ajakkal kerüli meg a tavaszhatárt s a mezei virágból font koszorúba lelke bizodalmanak hitvirágait tűzve, harangok zúgása mellett, kicsi és nagy imádkozni vonul az Urnak házába.

Az emlékezetes nap óta, mintha még nagyobb lenne a népnek hite és bizodalma. Nehéz munkájában a végsőkig feszített izmai néha lankadoznak s bággyadt testével az ekeszarvára dül, a lelke mélyéből fakadó törhetetlen hit újra fel-emeli és tovább vezérli. Ha égfelé törő lelkének rózsás ábrándjait szétáztatja is a könnyek zivatara e nép újra és ismét újra kezdi a fásasztó munkát, mert van hite, bizodalma és reménye. S míg ez vezérli, nem is fog elcsüggedni. Köves ugarán keményebben fogva az ekeszarvát, ma is hittel mondja: „Felkelek a madárral s lefekszem a halállal.“

Kiss Tihamér.

Dallomás.

*Szeretlek, imádlak forrón, szent igazán.
Alázatos szívvel gondolok rád Atyám.
Még a bánatban is tied a dicséret;
Bármilyen változásban téled el nem térek.*

*Imádom a virág szépségét, illatát.
Arnyát az erdőnek s a róna patakját.
A felhőt az égen, mert mindig mindenben,
Csak jószágod s téged látlok én Istenem.*

*Hajnalhasadáskor, amikor a kertben
Énekel a madár, úgy örvend a lelkem,
Mert érzem, mert tudom, hogy a zengő dalban,
Beleszöve mindig isteni szavad van.*

*Te vagy a hatalom és Te vagy az élet.
Magán hordja minden a te tiszta képed.
Ott vagy a magasság s a mélység szívében;
Most és mindörökké, úgy, mint voltál régen.*

*Szeretlek, imádlak forrón, szent igazán.
Alázatos szívvel gondolok rád Atyám.
Rád, aki szent vagy és a büntetés helyett,
Jóval a bűnöst is, magadhoz emeled.*

Lőrinczi Miklós.

A D. F. Unitárius Nők Orsz. Szövetségének hivatalos rovata.

Egészségesen dolgozni: boldogság.

Betegen is kötelességet teljesíteni: lelki emelkedettség.

*

Emberi előkelőség, óh mily semmivé zsugorodik e szónak értelme ama hatalmas három tény előtt: Isten, Élet, Halál.

*

Minden emberi hiúságnak közös nevezője: a temető.

*

A világon minden szép és jó azé, aki észreveszi, meglátja, érezni tudja.

Ürmösi Károlyné.

Megnyitó beszéd.

A diciosánmartini Unitárius Nők Szövetsége által rendezett népművészeti kézimunka és háziipari kiállításon 1935 június 1-én délután 5 órakor elmondotta: **id. Gvidó Béláné**, a Nők Sz. elnöke.

Kedves munkatársaim, nőtestvéreim!

Mélyen tisztelt érdeklődő közönség!

Unitárius szent vallásunk, unitárius anyaszentegyházunk annyi szép jellegéje között találjuk ezt a kettős szót: „Dolgozzál és imádkozzál!” Dolgozzál szeretettel, imádkozzál bizó hittel! Szeresd a munkát, bizzál az Istenben!

Szeretettel kell munkálkodnunk nem csak önmagunkért, hanem a közügyekért, az emberekért és az egyházért. Az imádkozásból táplálkozó bizó hittel kell kezdenünk, folytatnunk és végeznünk munkálkodásainkat.

A vallás jegyében, a templom szeretetében van gyökérszála annak a szerény munkának, melyet nőszövetségünk két-három

évvel ezelőtt kezdeményezett, beindított és most tető alá hozott, midőn önzetlen munkatársaink, nőszövetségünk buzgóbb tagjainak a szerda esték kellemes munkáival most megrendezhetjük a diciosanmartini Unitárius Nők Szövetségének első munkakiállítását.

Ez a szerény esemény kicsiny körünkben a munka diadalát, dicsőségét és ünnepét jelenti. Ezt a nagy jelentőséget értékben fokozza az, hogy mi a templomunk kijavítását tüztük ki nagy célul. Ez adja meg hatalmas erejét a varrótűnek, kötőtűnek és himzőtűnek.

Kicsiny kezdetünk a szövöszéktől az eredmény kies lépcsőjéhez vezetett. Itt meghatottan állok meg. Istent hálásan áldom, testvéreimet, az egybegyülteket szeretettel köszöntöm s a templom tövében a diciosanmartini unitáriusok kulturtermében, az Unitárius Nők Szövetségének első kézimunka- és háziipari kiállítását megnyitom.

Szerencse fel! Siker koronázza önzetlen munkánkat!

A diciosanmartini Unitárius Nők Szövetsége folyó év június 1—10. napjain az unitárius kulturteremben népművészeti és háziipari kiállítást rendezett. A kiállítás anyagát torockói párnák és terítők, kalotaszegi írásos és madaras varrottasok, eredeti sárközi himzések, buzsáki színes himzések, magyarói varrottasok, székely szöttesek, régi magyar urj himzések, modern mintájú kézimunkák és szőnyegek képezték. Ünnepélyes megnyitás június 1-én volt, amikor az itt közölt elnöki megnyitót megelőzően Gvidó esperes mondott imát, ugyanő zárta be 10 nap múlva a kiállítást az ima szavaival. A rendezés nehéz munkáját Gvidó Béláné elnöknő vezetésével, ifj. Gvidó Béláné, Bán Jánosné, Török János igazgató és Bede Emil s. ltkész végezték.

Nőszövetségi közgyűlés Karácsonyfalván. Az udvarhelykőri Unitárius Nőkszövetsége szép ünnepségre készül. 1935 július 28-án tartja a Nőkszövetségének ezen új szervezete első rendes közgyűlését Crăciunel községben. A gyűlésnek különös érdekességet ad az, hogy ezzel kapcsolatosan ünnepli a szép eredményekkel munkálkodó Crăciunel-i Nőkszövetsége 25 éves jubileumát, valamint a székely népművészeti kiállítás, melyet szintén a körü Nőkszövetsége rendez. Ezen ünnepségeken az udvarhelykőri papnék székely ruhában fognak megjelenni.

A Leányotthon Elöljárósága felhívja mindazon szülőket, akik Cluj-on tanuló leányaikat az 1935/36. isk. évben a Leányotthonban óhajtták elhelyezni, hogy eziránti kérésüket küldjék be a Leányotthon Elöljáróságához címezve az Unitárius Kollégiumba (Cluj, Str. Mareschal Foch 12.) augusztus 25-ig. **Ferencz József**, elnök.

Üzenet az unitárius nőknek.

Nagy örömmel adok hálát a jó Istennek s mondok köszönetét mindazon unitárius nőknek és leányoknak, kik a Nők Szövetségének kiállításával egyházközségünk jó hírnevét emelték és áldozatos munkáikkal templomunk kijavítására olyan szép eredményt értek el.

Áldja meg a jó Isten szívetek jó érzését s női kezeteknek alkotó munkáját. Kérlek, buzgólkodjatok továbbra is. Szívetek jó kéréséből hozzatok elő minél több jót egyházközségünk építésére és erősítésére.

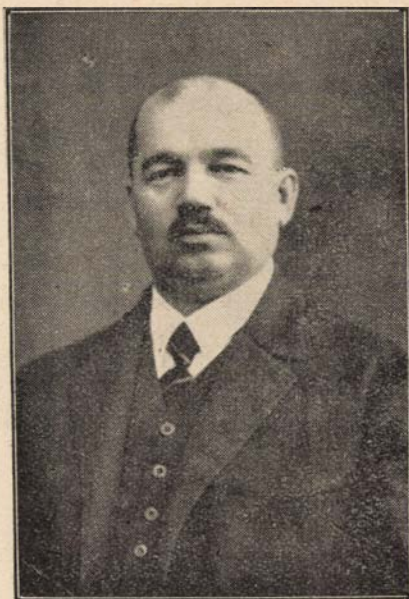
Boldogan tudatom, hogy a templom megújítására beadott 10.000 lej esakis az áldott templomra fordítatik, mint a Nőszövetségnek anyagi adománya. Az építómesterekkel már folynak a tárgyalások s a lehető rövid időn belül megkezdődnek a munkálatok is.

Fájdalom, hallok békétlen hangokat is. A konkolyhintőket ne hallgassátok meg, maradjatok továbbra is szeretetben és jószágban. Lelkipásztori szeretettel: G-vidó Béla, lelkész-esperes.

Levél faluról.

Édes Anyukám, levelet írok.
 Nagyon jól vagyok. Soha nem sirok...
 Kedves itt falun, jók az emberek,
 Itt sok a virág, mit úgy szeretek.
 Reggel ébresztöm: arany napsugár,
 Este már szívem harangszóra vár...
 Akkor oly csönd van, édes nyugtató,
 Dal hallik némán, lágyan altató.
 Nagy világ zaja nem jut el ide.
 Közel az erdő, bűg a gerlice.
 Mesevilágban képzelem magam...
 Nem volt még soha ily kedves nyaram,
 Mire csak vágyom, van itt mindenem —
 S mégis! nem tudom mi van énvelem...
 Ne haragudj érte lelke Anyukám,
 Hiányzik a csókod estima után.

Ürmösi Károly A.

Pálffy Ákos.

Még java munka életkorban van, s mégis búcsúzik, nyugalomba megy. A mai helyzet és körülmények készítetik erre. Remélem ez a nyugalom csak a hivatali állásra szól, de nem arra az irodalmi munkára, melynek Pálffy Ákos az egyh. ének-zene, igazi „székely góbéságok“ terén művelője volt. Hadd emlékezzünk meg röviden a nyugalomba vonuló tanító-énekvezér munkájáról. Pálffy Ákos nemcsak pontos, lelkiismeretes tanító volt, hanem valódi nevelő, ki érdekes nevelői módszerrel tudott bánni — pálcá és fenyíték nélkül — a reá bízott gyermekeseggel. Nemes ámbiciót, érdeklődést tudott ébreszteni a gyermekekben. 1911-ben jött át a dopca-i egyházközségből San-Paulra, hol már ugyis mint tanító, úgyis mint kántor, kiváló jó nevet vivott ki magának. Sânpaul-hoz felesége révén családi kapcsolatok fűzték s apósa — Szabó Mózes énekvezér tanító nyugalomba vonulása után szívesen fogadta az egyházközség Pálffy Ákost. 18 éven át szolgáltuk együtt a Sânpaul-i egyházközség barázdájában. Voltak köztünk világnézeti felfogásban elvi eltérések, felfogásbeli különbségek az egyes társadalmi kérdésekben, de egy kérdésben soha, hogy

t. i. népünk javára és haladására egyetértő békességben kell, hogy szolgáljunk. Ezért nem volt köztünk harag vagy gyűlölködés!

Munkás és pontos kántor-tanítói hivatala végzésében különösebben értékeltem vallásos téren az iskolás gyermekeknek egyházas érzésű és szellemű nevelését. Öröm és élvezet volt a tanteremben s a templomban hallgatni az iskolás gyermekek buzgói éneklését. Becsültem és méltányoltam benne azt a tiszteletreméltó nemes törekvést, hogy az orgonázásban, a kottában nagy ambícióval fejlesztette és képezte magát. Valóságos hangulatkeltő, Istenhez emelő volt számomra a lelkesítő szolgálatban áhitatos szép orgonajátéka. Ezért igyekeztünk arra, hogy modern és megfelelő jó orgonánk legyen, a mi hiveink megértő áldozatkészsége folytán sikerült is.

Megértette az *idők jeleinek* intését gazdasági téren is. Midőn igen sok helyen csak papíron szerepelt a régi rendszerű „ismétlő iskola“, (13—15 éves tanulóknak) Pálffy Ákos megkövetelte az iskolába járást és gazdasági ismétlő iskolát állított be és sok hasznos gazd. ismeretre tanította meg a ma munkálkodó közép- és ifjúkorú nemzedéket.

Egyházi ének- és zeneügyünk fejlesztése, egyházi- és szépirodalmi téren végzett munkásságát is felsorolhatnám, de szándékosan mellőzöm most, mert remélem, hogy a nyugalmazott Pálffy Ákos barátomat Isten megáldja továbbra is megfelelő jó egészséggel, munkakedvvel s ezen a mezőn folytatja munkásságát. Az „Unitárius Közlöny“, „Unitárius Naptár“ és a „Szövetkezés“ c. folyóiratok lapjain találkoztunk hangulatos írásaival, énekszerzeményeivel. Remélem, hogy az a nemzedék, mely a tudást, ismeretet, a haladás szükségességét tőle tanulta meg és sajátította el, hálás tisztelettel, köszöntéssel búcsúzik buzgó énekvezér-tanítójától. Az egyházi főhatóság nevében a főtiszt. püspök úr elküldte írásbeli köszöntését, a Dávid Ferenc Egylet nevében az „Unitárius Közlöny“ és az „Unitárius Naptár“ szerkesztősége is őszinte üdvözlét és köszöntését küldi!

Ürmösi József.

Biblia óra.

Első héten olvasd Lukács ev. 3. rész 10—17. A fény forrása, a tűz nemcsak világít, hanem éget is. Az evangélium fényének is megvan ez a két tulajdonsága. Jézus tanítása a legnagyobb világosság és egyszerre mind a legégetőbb tűz. Aki közelébe jut, lángra lobbanhat maga is és lehet sokaknak világossága, de borulhat úgy is, hogy az a láng megemésztíti őt mindenestől. Akinek két köntöse van és mégis dideregni hagyja a másikat, aki a vámszedésen már palotát szerzett, de azért szemei még mindig sóváron lesnek a prédára, az önző lelkek, akik bűneikkel állandóan zaklatják a jóra törekvő, szelid emberek nyugalomát: ezek azok, akik az evangélium tüzenél meggyúlhatnak s el is éghetnek. A keresztség nem segít, a szertartások mit sem érnek, mert ezt az emésztő tüzet el nem olthatják. Ez ellen a tűz ellen csak egy másik tüzet lehet használni, amelyet szintén Jézus hozott a világnak. A megtisztulás tüzeit, a fölemelkedés fényességét, az újjászületés sugárzó melegét. Jézus az, aki ezzel a tűzzel keresztel.

Második héten olvasd Máté ev. 10. rész. 34—38. Az evangéliumot és annak hőseit sokszor tüntetik fel úgy, mint az erőtlen szeretetben szétfolyó ember legnagyobb képviselőjét. Azok teszik ezt, akik a szeretet alatt puhányos elnézést, erő alatt pedig durva testi fölényt értenek. Ez a két nézet szorosan egybetartozik s ez ellen a legnagyobb tiltakozás Jézus személyisége. Az ő szeretete az igazság szolgálata. S az igazság kemény, szilárd, katonás, ha rendetlenségről, bűnről, testi-lelki dudvákról van szó. Jézus szeretete ilyen esetben szaggat, vág, meghasonlást támaszt, de egy betűt sem enged el abból az igazságból, hogy őt, a teljes igazságot mindenek fölött kell szeretni. Az a végtelenül jóságos, gyermekekhez és liliumokhoz aláhajló fehérruhás ember egyszerre villámló és mennydörgő prófétává lesz, ha a bűnnel, az önzéssel találkozik. Fegyvert hoztam e földre, nem pedig minden gonoszsgot elnéző, puhányokhoz illő álszeretetet. A szeretet tűz, amely éget, a szeretet kard, amely vág. Ez az igazi erő, mert ez a felsőbbrendű forrásból: az igazságból táplálkozik.

Harmadik héten olvasd: Máté ev. 12. rész, 30—36. A féltelmes Jézusnak egy új vonása tükröződik e sorokból. Az evangélium tanuskodik róla, hogy ő volt a megbocsátás teljessége. Ismerte az emberi természet minden gyengeségét s nem volt olyan nagy bűn, amely szívét szájalomra és könyörületre ne indította volna. A házasságtörő asszonynak csak ennyit mondott: menj el és többet ne vétkezzél. És ez a szelid, megbocsátó lelkű Jézus egyszerre megváltozik, amikor a Lélek elleni bűnről lesz szó. Megbocsátja azt is, ha őt saját magát ócsárolják,

nem fáj neki ha róla rosszat mondanak, de ha valaki a Lelket, az Igazságot, a Szeretetet vonja kétségbe, arra nincs mentség, arra nincs bocsánat. Gyengeségből sokat vétkezhet az ember, de mindig lehet megtérése, ha hisz a Lélekben. Aki azonban fogcsikorgatással, megátalkodottsággal megtagadja az Igazságnak, a Léleknek létezését, arra nincs bocsánat, az önmagát vette minden emberi körön kívül. Nos, mit szólnak az erőszak istenítói ehhez a keménységhez, ehhez a szilárdsághoz? Valószínűleg ez ellen is tiltakoznak, mint korábban Jézus szeretete ellen, mert a lecke most róluk szól s az evangélium korbácsa most rajtuk csattog.

Negyedik héten olvasd János ev. 15. rész 1—6. v. A szelid görög János adja ezeket a szavakat Jézus ajkaira. Az édes szőlőtő és a boldog szőlővessző viszonyában voltak ők egymással, de a szőlőtő mégis azt mondta a szőlővesszőnek: „Hogy ha nem marad velem hűségesen, akkor levágják, félredobják, megszáritják s elégetik. Ebből a szelid képből a jövőnek döbbenetes árnyéka hull reánk. Az értéktelenség elvész, a fejsze a fa gyökerére van téve, a metszőolló a szőlővessző tövére van illesztve, mert nem marad meg semmi, ami gyümölcsöt nem terem, ami édes illatot nem áraszt, ami fényt nem sugároz, ami nem emel és nem emelkedik az örök isteni rendelkezés értelmében. Micsoda erő, milyen tisztító tűz, mily hatalmas lendület az evangélium s annak kihirdetője és betöltője: Jézus Krisztus. Az ő szeretete erővel teljes: ezt ne felejtjük el. De az erő tulbuzgó prófétáinak mindig mondjuk a szemébe: Jézus ereje nem az erőszakból, hanem az igazság mindenek fölött való szeretetéből táplálkozik.

(Bibliás.)

A természet világából

Erdély fürdői.

Erdély fürdői. Erdély sok mindenféle természeti kincsei között különös figyelmet keltenek ilyentájan a természetes gyógyfürdők. Természet által ajándékozott kincseink hajdani vulkáni megnyilvánulás utolsó fázisát jelzik, amennyiben a földkérgében keringő víz a föld mélyéből feltörő gáznemű vegyületeket feloldja s így létrejön az ásványvíz. Az ásványvizek lehetnek meleg, mint aminő a Félix- és Hercules-fürdő vizei vagy lehetnek rendes hőmérsékletűek. Ha széndiokszidon kívül kénhidrogént is tartalmaz, akkor azt az udvarhelykörnyéki székelyszejke víznek nevezi. Minden ásványvíznek van valamilyen tulaj-

donsága, egyik lugos kénhatású, ilyen a Hebe ásványvíz, míg a másik savanyú, ennek pedig tipikus képviselője az Előpataki víz. Ha valakinek gyomorsav túltengése van, Hebe vizet használ, ha valakinek kevés a gyomorsava, jó ha savanyú ásványvizet iszik. Erdély gyógyfürdői 100 annyi embert el tudnak látni gyógyvízzel, mint amennyien azt ma látogatják, vagy igénybe veszik, sajnos mi is az amerikaiak hibájába estünk, inkább elfolyni hagyjuk az üdítő és gyógyító ásványvizet, mint azt olcsó pénzen

A Hesdát-patak partján a Turda-Hasadék alsó bejáratánál új kultúra épül. E. K. E. Bors Mihály mepedékháza.

tömegfogyasztásra szánánk. Az ásványvíz-üzemek anyagi érdeke idézi elő azt, hogy némely vidéken a bor olcsóbb mint az ásványvíz, ami minden különösebb fáradság nélkül jut az ember birtokába.

Allatvédelem. A közoktatásügyi miniszterium rendeletben utasítja az illetékes tényezőket arra, hogy az állatok védelme érdekében propagandát fejtsenek ki. Ez a szép, emberi érzésre valló rendelet akkor lenne tökéletes, ha ezt emberekre is vonatkoztatná, ne kívánjon lehetetlen dolgot azoktól, akik valamire nem képesek bizonyos biologiailag megmagyarázható okoknál fogva.

Aluminium gyártás. Erdély iparának legszégyenteljesebb pontja az aluminium gyártás. Központi Európában csak Bihar-megyében található az aluminium előállításához szükséges bauxit $Al(OH_3)$, ezt az anyagot kilogrammonként pár baniért megvásárolják, majd mind drága aluminiumot ismét behozzák az országba.

Nemzeti parkot létesítenek a Retyezátban. Az emberi kultúra terjedésében mind inkább pusztuló természetet ma emberi beavatkozással lehet csak megakadályozni. Legelőször Amerikában észlelték, hogy a százezernyi példányban legelésző bölények pár-évtized leforgása alatt a kipusztulás szélére jutottak, ezért felállí-

Részlet a Retyezátból.

tották a Yellowstone parkot, ahol minden növény, minden állat természetes körülmények között él és természetes halállal hal meg. Erdély területén is megfigyatkozott zerge, saskeselyű, medve, tiszafa és cirbolya fenyő érdekében felállítják ezt a vadászok által többé nem háborgatható területet, ahol azután sem legeltetni, sem fát vágni többé nem szabad.

1935-ben nem jelentkeztek a Kolumbácsi legyek. Tavaly Erdély négy vármegyéjét milliárdnyi számban ellepő kolumbácsi legyek egyetlen egy utódot sem hagytak, ami e veszedelmes légy élettanából biztosan következtethető. Csak a nőgyedek indulnak szelek szárnyán vándoruttra, így nem tudván megtermékenyülni, terméketlen petéket raknak le. A Mlava és Morava vidékén felváltva hím és nő kolumbácsi legyek élnek, ezért itt a kolumbácsi legyek ősidők óta évről-évre előfordulnak.

Külföldi hírek

Az angol unitáriusok.

Folyó évi „general assembly“-e május 21—24-én zajlott le Liverpoolban. Ez a nagygyűlés angliai viszonylatok között az erdélyi unitárius főtanácsnak felel meg, ettől azonban a dolog természete szerint sokban különbözik, mivel Angliában az unitárius egyház szervezete és az államhoz való viszonya egészen más, mint Romániában. Szervezetileg az unitárius és szabad keresztény egyházak szövetsége autonóm egyházközségekből áll, melyek papjukat saját maguk választják s a szövetség elnöke felváltva egyházi és világi ember. Az egyetemes szervezetben nemcsak kimondottan unitárius, hanem magukat szabad kereszténynek valló egyházközségek is résztvesznek s így teológiai akadémiák közül is, ahonnan papjaik kikerülnek, a manchesteri az unitárius kollégium nevet viseli, míg az oxfordi nem ragaszkodik az unitárius névhez. Különbözik továbbá az angol unitarizmus a románaitól az az államhoz való viszonyában is. Angliában az anglikán államegyházon kívül (Church of England) a többiek kezdetől fogva független társulatok voltak s így itt az egyházak állami támogatás helyett alapítványokból és hívek adományából tartják fent magukat. Az iskoláztatást az állam végzi helyi önkormányzati szervek útján, ami az angol közigazgatási jognak régi sajátos intézménye. Az egyházak csupán a hitoktatást látják el a vasárnapi iskolák útján, mivel az iskolákban hittant külön nem tanítanak.

Ilyen konszolidált viszonyok között az unitárius egyház energiáinak jó részét nem tartja kötve sem a belső szervezeti harc, sem a kormánnyal való küzdelem államsegélyért és iskolákért, mint nálunk. Az angol unitárius társulat így sokkal inkább élhet valódi hivatásának és szabadon kritikát gyakorolhat politikai és társadalmi kérdésekben. Ez jellemezte a liverpooli konferenciát is.

Az előzetes ifjúsági gyűlés tárgyát az Európában veszélyben levő egyéni szabadság kérdése képezte, ami az előadásokat követő vita után ítélve a liberális és szocialista hajlamú angol ifjúságnak egyik fő problémája. A kongresszus nagyobb részét vallási és gyakorlati kérdésekről szóló előadások és megbeszélések töltötték ki (az ifjúság problémája, a vallás és szabadság megvalósítása, kereszténység mint új vallás stb.), közben pedig az egyes tagozatok (vasárnapi iskola, történelmi társulat, nyugdíjalap stb.) tartottak külön értekezletet.

Vallási kérdések mellett a nagygyűlés foglalkozott politikai és szociális problémákkal is, s erre vonatkozó határozatait a birodalmi kormánynak fogja felterjeszteni. A négy határozat közül, amelyet egyesek még határozottabb formában szerettek volna megszövegezni, az első loyaltási nyilatkozat az uralkodásának huszonötödik évfordulóját ünneplő V. György királynak; a harmadik a lefegyverzésre és békére vonatkozik, sürgetve a kormányt, hogy lépjen közbe a fegyverkezések leszállítása, Németországnak a Népszövetségbe való visszahívása s a Népszövetségen keresztül a kollektív béke biztosítása érdekében; a negyedik határozat a munkanélküliség ügyében szólítja fel a kormányt, hogy „erélyes intézkedéseket foganatosítson, amely képesé tesz minden munkabíróra, hogy tisztességes megélhetést szerezzen és hasznos szolgálatot tehessen a közösségnek.“ Minket leginkább a második határozat, „a polgári és vallási szabadság ismételt megerősítése“ érdekel, aminek első része a németországi üldözött egyházakat veszi védelmébe, második része pedig a kisebbségi sorsban élő unitáriusokra vonatkozik és a következőképen szól:

„Az unitárius és szabad keresztény egyházak nagygyűlése, melynek alapelve a polgári és vallási szabadság, úgy találja, hogy napjainkban a személyes szabadságot több országban nyilvánvalóan semmibe veszik, ami pedig úgy gondoljuk, hogy életfeltétele az emberi haladásnak fajra és nemzetiségre való tekintet nélkül.

Mi elítéljük azt a tényt, hogy több nemzet elnyomja egy állam vagy többségi vallás útján a többi vallásfelekezeteket és nem tartja tiszteletben a polgároknak azt a jogát, hogy vallásos célok érdekében szabadon egyesüljenek és saját vallásos meggyőződésükkel összhangban neveljék fel gyermekeiket.

Mivelhogy a Népszövetség bizonyos tagállamait kisebbségi szerződések és nyilatkozatok kötelezik arra, hogy minden lakójuk hitének és vallásának szabad megvallását és gyakorlását biztosítsák, amelynek gyakorlása nem ütközik a közrend és jó erkölcsökbe;

jelen nagygyűlés sürgeti Öfelsége kormányát, hogy mindent elkövessen e jogoknak a Népszövetség tagállamai által való biztosítása és minden állampolgárukra való kiterjesztése érdekében.“

A konferencia utolsó napján külügyi kérdésekkel foglalkoztak, felolvasták a más országbeli unitáriusok üdvözlő iratát, köztük dr. Boros György unitárius püspök és Józán Miklós püspöki vikárius levelét is. Képviseltették magukat az amerikai, kanadai, ausztráliai unitáriusok, a holland nem-

zetközi szabadvelvű keresztény szövetség, a magyarok közül jelen voltak Ferencz József oxfordi akadémista és e sorok írója.

Az angol unitárius társulat új elnöke az 1935—36. évre ismét világi ember lett, G. G. Armstrong a neves publicista, kinek apja liverpooli lelkész volt, s egyik munkáját „Isten és lélek“ címen Péterfi Dénes fordította magyarra. Személye biztosíték arra nézve, hogy az angol unitáriusok a jövőben sem fogják szemük elől távesztetni a béke, szociális egyenlőség és kisebbségi kérdés megoldása érdekében eddig folytatott küzdelmüket.

Páris.

Dr. Mikó Imre.

Két vëndiák találkozó.

Mintha sok minden régi mulasztást akart volna pótolni számomra a sors: a nyár folyamán két kedves élménnyel ajándékozott meg. Két vëndiák találkozóval. Az egyik Budapesten folyt le, a másik a székelyföldi unitárius Mekkában. S a véletlenek kedvező találkozásai folytán mind a kettőn ott lehettem. Igaz örömömre, tovább éltető emlékek, élet-igénylő életre buzdító lelkesedések gazdag vigasságain.

Budapesten a hajdani három erdélyi unitárius gimnázium növendékei gyűltek össze. Istenem, Istenem. Régi szép idők. Amikor még három intézetről beszélhattünk. Ma boldogok volnánk, ha kettőt tudnánk biztos révben. Erdélyből harmad magammal voltam fenn ennél a melegítő alkalomnál s köztünk a legöregebb unitárius vén-diák: Dr. Kiss Mór nyugalmazott egyetemi tanár, de végeredményében mind erdélyiek voltunk, mindannyian innen idultunk és ide vágnak vissza, ide huzza a szivük, a könnyeik, az édes anyjuk, a föld és öreg sirhantok ott a Hargita alján, a két Küküllő közt, az Aranyos mentén, a szőke Szamos felett trónoló Házsongárdban. Éjszakai óriákban fel-felriadnak és hazagondolnak, a hajdani három kollégiumra, vajjon mi van az öreg Alma Materrel, él-e, hal-e, mi van a régi diáktársakkal, a régi barátokkal, élnek-e, halnak-e, sok könnyet kell-e sirniok, birják-e még az élet iramát, vagy elvesztek a sors szörnyű tragédiájában? Biztos, hogy sokszor gondolnak ezekre a fájó édes emlékekre, biztos, mert különben a főváros nyugodtabb, úribb élete nem vonzaná találkozókra őket, nem kíváncznának egymás mellé, hogy legalább így élvezzék a multat, így elevenítsék a régi szépségeket, leg-

alább így érezzék átfutni szivükön a régi élet egy-egy derüs sugarát. És milyen jól esett, hogy három erdélyi diáktársat is közéjük vezetett a nyári alkalom. Hogy lelkesedtek, égtek értünk, hogy fürödtek a viszontlátás édes örömeiben, sajnó bánatainkban, fájdalmaink hullámzó árhámban. Milyen jó volt nekik is és milyen jó volt nekünk is, hogy találkozhattunk. Hogy ismét együtt lehettünk. S tudom, hogy a legszebb örömet, a legtöbb örömet kívánom számukra, ha azt kérem, hogy esti beszélgetéseikben, éjszakai órákon, baráti együttlétükben minél gyakrabban riassza fel őket a múlt, a hajdani három erdélyi kollégium édes emlékezete, mai sorsuk a mai két kollégium temérdek küzdelme, fájdalma. Riassza és ne hagyja nyugton őket, ölelje körül zsibbasztó emlékeivel, mozgassa meg a lelküket, amíg a szeretet engesztelő balzsamára nyugalmat nyújtó módjára rá nem találtak. De aztán derítse tovább, derítse az emlékek arany sugarával, amik szeretetük megnyilatkozásaiból fonódtak.

I. G. Ducán, a harmincéves találkozózn gyűlt diákok hajdani Székelykereszturján, a gimnázium első hatodik osztályt végzett növendékei adtak találkozót egymásnak. Igazán meghatározó volt, amikor az ember megérkezett ebbe a kis székely faluvárosba, a csöndes, poros nyári fülledtségbe és mindjárt baráti szeretet, közvetlen hangulat, szerető szívek fogadták, ölelték körül. Őszintén megvallva azt hittem, hogy ezután valami nagy fényes sokadalom készül. És annál megfogóbb, annál megrázóbb, annál élményesebb élményem marad számomra minden időkig, hogy összesen hét régi diáknak volt ez csupán a találkozója, hét régi diáknak és tanáraiknak, de ez a hét régi diák több életet duzzasztott fel, mint sokszor száz: fogadalmat tettek egymásnak a szeretetre, az áldozatosságra, óh nem önmagukért, hanem a sorvadásra ítéltek, de napról napra megifjodó székely gimnázium sorsáért. Fogadalmat és alapítványt tettek s elhatározták, hogy minden volt régi évfolyamot hasonló rendszeres támogatásra kérnek. Minden évfolyamtól ötezer lejt. Csak ötöt. Ennyi talán nem sok. De számukra, a székely unitáriusoknak — minden.

És eszembe jutott: ott a Hágon túl, örömet, vigasságot, mosolyt nyit a baráti szeretet, itt gondok, aggodalmak, féltések virágja születik belőle. De mind a kettő életet jelent, mind a kettő életet akar. Életet. A mi életünket. Ezért volt nekem öröm és tovább segítő erő ez a két unitárius vendiák találkozó.

S. Nagy László.

Tíz esztendőös érettségi találkozó. A cluji Unitárius Főgimnázium 1924/25. isk. évben végzett növendékeinek f. év június 16-án érettségi találkozásjuk volt. Tekintettel a súlyos viszonyokra, amelyeken ez az osztály, rövid 10 esztendő leforgása alatt átment, 32 közül, akik elhagyták a szeretett Alma Mater küszöbét 10 évre reá alig 12 gyült össze. A találkozó azonban így is kedves és bensőséges volt. Délelőtti templomi istentiszteletet az osztályból kikerült papok közül, Rázmán Mór és Fikker János végezték. Templomozás után a kollégium tanári szobájában gyültek össze volt tanáraikkal együtt. Rázmán Mór, mint a találkozó rendezője a volt osztálytársak nevében üdvözli Dr. Gál Kelemen nyug. igazgatót, aki keresetlen, meleg szavakkal ad kifejezést érzelmeinek, szeretetének. Gálffy Zsigmond a koll. jelenlegi igazgatója az Alma Mater nevében üdvözli a megjelent diákokat. Komjátszegi Géza a volt osztálytársak nevében üdvözli a jelenlegi igazgatót és a tanári kart. A tanári kar nevében Vári Albert teol. dékán köszöni meg a megemlékezést. Fikker János felolvassa a volt osztálytársak névsorát, s azok mindenikéről rövid ismertetést ad, majd felhívja a megjelent volt osztálytársak figyelmét az iskola jelenlegi szomorú anyagi helyzetére s ezzel kapcsolatban egy konviktusi alap létesítését indítványozza. Az indítványt elfogadják valamennyien és fejenként 300 lejmel járultak az alap létesítéséhez. Rázmán felolvasta az üdvözlő leveleket és táviratokat s ezután a találkozó ünnepélyét bezárta. E helyről is felhívjuk az osztálytársakat, hogy a létesített alap növeléséhez, tehetségük szerint járuljanak hozzá. Pénzküldemények Rázmán Mór, Cluj, Unitárius kollégium címére küldendők.

Osztálytársak 25 éves találkozója. Jelen év június hó 22-én kedves találkozásnak a színhelye a „kincses városban“ levő főgimnáziumunk. Ugyanis ebben az időben jöttek össze a 25 évvel ezelőtt végzett vendiákok, hogy visszagondoljanak a régi jó időkre. Megjelentek a találkozó: Dr. Lövi Jenő, Nagy Ferenc, Dr. Kohn Gyula, Gondos Gyula, Gondos Jenő, Tóth István, Dr. Pop Liviu és Dr. Lőrinczy Zoltán. Az osztálytársak boldogan beszéltek az ifjú kor szép napjairól, volt tanáraikkal együtt s egy szegénysorsu tanuló számára alap létesítését határozták meg, valamint elhatározták, hogy a következő találkozó 1940-ben lesz. Június 29-én az 1914/15. isk. évben végzett diákok gyültek össze a Cluj-i kollégiumban **20 éves baráti találkozóra.** A városból és vidékről 12-en jöttek el az Alma Mater falai közé, hogy lerójják iránta ragaszkodásuk és szeretetük adóját. A találkozóon megjelentek a vendiákok volt tanárai is, akikkel együtt vidám estét töltöttek, fölemlítve azt a sok kedves emléket, melyek az évek mulásával mind elevenebbé válnak az egykori kollégium-lakók szívében. A találkozóon összegyültek 7000 lejes alapítványt tettek a szegény tanulók segélyezésére.

Egyleti élet Iara-ban. A Iara-i unitárius egyházközség Dávid Ferenc Egyletének Ifjúsági Köre folyó évi június hó 9-én délután tartotta meg minden tekintetben nagyon jól sikerült évadzáró ünnepélyét, a papi telek árnyas udvarán feállított emelvényen. Az ünnepélyt Németh Rózsika, leánytagozati elnök nyitotta meg tartalmas beszéd kíséretében, melyben az ifjúsági egylet egy évi munkáját vázolta, ismertette az egyes összejövetelek célját és tárgysorozatát, majd az egyletbe való belépésre hívta fel az ifjúság figyelmét, hogy együttes munkával és saját maguk művelése által hasznára válhassanak az egyháznak, a fajnak és hazának, mert egyesülésben van az erő, a mai ifjúságnak pedig a jövővel szemben nagy erőre van szüksége, hogy feladatait megoldhassa. Utána Bencze Jolán egyleti tag szavalta el nagy hatással Vörösmarty: „A vén cigány“ című költeményét, majd az ifjúsági egylet együttese adta elő De Gerandó Antonia: „Egy anyai szív“ című víg elbeszélését kellő járatossággal, ezután ezután Németh Etike kisleány szavalt nagy derűtséget keltően, utána Szakács Mariska egyleti tag Arany: „Tetemrehívás“ című költeményét adta elő nagy érzéssel. Az együttes Dezső József: „A szélkakas“ című vigjátékát adta elő szép sikerrel. A fényesen sikerült ünnepélyt a leánytagozati elnök búcsúja zárta be: „Búcsuzni fáj, De az ifjúsági körnek vége már! De ne feledjük, a mit tanultunk itt! És ha az Isten megsegít, megint megkezdhetjük újra, addig is hű szívünk itt hagyjuk, Az új találkozóra!“ Németh Rózsika. — Ugyancsak jól sikerült Anyák-napját rendezett az egyházközség ifjúsága, melyen egyházi beszédében lelkész az anyai szívben testet öltött szeretet lelkét mutatta fel megkapó példákban, majd az ifjúság apraja-nagyja mutatta be virág bokrétás, alkalmi verses hódolatát az édesanyák előtt, ugyancsak sok szeretet-könny hullásra adva alkalmat a mindig szerető és aggódó, a mindig megbocsátásra kész és mindig csak szeretettel dorgáló drága édesanyáknak! — Egy hiányossága van azonban a legszebben sikerült anyák napjának is, tudniillik a jelen levő édesapák úgy érzik magukat, mintha ők felesleges valamik volnának! Ezen valahogy segíteni kellene, talán úgy, hogy az ötödik parancsolatnak, — tiszteled apádat és anyádat, — kellene ünnepet szentelni!

V. Nagy Dénes.

Rovatvezető: Ifj. Hadházi Sándor.

A **theologiai akadémia évzáró ünnepélye** június 23-án a Manchester College-ről való ünnepélyes megemlékezés jegyében folyt le. Közének után Dr. Kiss Elek tanár imádkozott, utána Dr. Boros György püspök nyitotta meg az ünnepélyt, megemlékezve a College kiváló vezetőiről s arról a szeretetteljes, családi érdeklődésről, mellyel ezek a kitünő tudósok a hallgatók s főleg az erdélyi ifjak iránt 75 éven keresztül mindig viseltettek. Gálfi Lőrinc tanár a „Manchester College és Oxford“ címen előadást tartott. Ismertette az intézet főcélját, az angol gentleman nevelését, a különböző nemzetiségű diákok napi életét, a tanulmányi rendet, az ifjak tudományos képzettségét, amit rendkívülimódon fokoz a tanárok bizalma és a magán tanulmányok végzésére rendelkezésre bocsátott sok szabad idő. Kedves epizódiként említette meg Stanley-nek, a híres utazónak díszdoktorrá avatását, ahol jelen volt. Beszélt Oxford városáról, s arról a két nagy ünnepnapról, amely évente a város két legnagyobb eseménye, az egyetem évzárójáról s az egyetemközi evezős versenyről. Az érdekes előadást nagy érdeklődéssel hallgatták az oxfordi öreg diákok és a szép számú közönség. — Vári Albert dékán évi beszámolójában buzdító szavakat intézett az akadémia hallgatóihoz, vázolta azokat a kötelességeket, amiktől nem mentesítheti magát a jövődő lelkipásztor akkor sem, mikor a szünidőben elhagyta az intézet falait. Az önfegyelmezést állította legfőbb kötelességnek, ennek a gyakorlását kötötte főképen lelkőkre a pihenésre elszéledő ifjúságnak. — A pályadíjak kihirdetésénél 500—500 lejt nyert Nagy Zoltán IV. é. h. „A nem író próféták az ószövetségben“ és „Pszichoanalitikai iskola és az egyháztársadalom“ c. pályatételéért. A legjobb angol tudásért 250—

250 lejt nyertek Kézsmárky Miklós és Nagy Zoltán IV. é. hallgatók. Kahlfürst Imre 400 lejes adományából prédikáció írásért 100 lejt nyert Nagy Zoltán IV. éves, 50—50 lejt Kézsmárky Miklós és Lőrinczy Mihály IV. éves hallgató, 100 lejt jó magaviseletéért Lőrinczy Mihály IV. é. h. Dr. Gál Kelemen, Dr. Kiss Elek, Dr. Roska Márton, Vári Albert könyv-adományaiból többen nyertek jutalmat.

A főgimnázium záróünnepélye június 24-én volt. A tanulmányifjúság éneke után, Benczédi Pál vallásnár imádkozott, majd Gálffy Zsigmond koll. igazgató ismertette az elmúlt év történetét. A tanulók egészségi állapota jó volt, különösebb fegyelmi vétség nem történt. A tanítás zavartalanul folyt, ennek eredményét megnyugtatólag vették tudomásul az évközben és vizsgálatok alkalmával kiküldött állami inspektorok és egyházi megbízottak. A tanulmányi eredmény kielégítőnek mondható, amennyiben az összes bukottak száma 27%-ot tesz ki; a legjobb eredményt az V. o. mutatta (15% bukás), a legrosszabbat a VI. o. (38% bukás). A legalább 9 évi általános érdemjegyű tanulók 100—100 lejt jutalmat, az intézet legjobb tanulója, Major László VI. o. t. ezenkívül 300 lejt nyert; a legalább 8 évi ált. osztályzatu tanulók könyvet kaptak, a jutalmazásnak feltétele volt a kifogástalan magaviselet is. Ezenkívül 19.884 lejt utalt be az igazgatóság a díjkezelői pénztárba, mint vendiákok adományát, konviktusi és tandíj-segély címen az arra rászoruló tanulók részére. Majd a tornavizsga nyertesei vették át versenydíjaikat. Az igazgatói jelentés után a püspök úr intézett búcsú szavakat az ifjúsághoz, hogy a vakációt ne csak semmivevéssel, hanem hasznos munkával is töltsék s a jövő iskolai évet testi és szellemi felfrissüléssel kezdjék meg.

Cserkészlet. A Cluj-i unitárius kollégium cserkész csapata 3 heti táborozásra indult június 27-én Lőrinczy Zoltán parancsnok vezetésével Mărești-i atyánkfiai vendégszerető körébe. Ugy értesültünk, hogy a másik főgimnáziumunk ifjúsága szintén csatlakozik e kiránduláshoz.

A Teológiai Akadémia Ifjúsága és D. F. E. I. K. egy szép kiállítású urvacsorai poharat ajándékozott a bihori leányegyházközség szükségleteinek kiegészítésére. — Isten áldása kísérje az unitárius ügy pártolóit, egyházi törekvéseink éber figyelőit. Az adományokért ez uton fejezik ki köszönetüket a bihori unitáriusok.

Lelkészi konferencia. Folyó év július 15—17. napjain az Egyetemes Unitárius Lelkészkör Odorheiu-n 3 napos konferenciát tart, melyen felváltva elméleti és gyakorlati kérdésekkel foglalkozó előadások, szakelőadások lesznek. A konferencia napjai reggeli istentisztelettel kezdődnek és estvéli rendes istentisztelettel végződnek. Előadást tartanak: Dr. Varga Béla, Dr. Kiss Elek, teol. tanárok, Gvidó Béla esperes, Lőrinczy Dénes és Máthé Sándor lelkészek. Ezekre az igen tartalmasoknak ígérkező napokra előre felhívjuk a lelkészkar és érdeklődő közönség figyelmét.

Ifjúsági konferencia. A D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezete VIII. nyári konferenciáját I. G. Duca-n tartja július 7—15. napjain. A konferencia elsősorban gyakorlati problémákkal foglalkozik és bőséges időt nyújt a sportra, kirándulásokra is. A konferencia pontos programját helyszűke miatt nem közölhetjük. Részletes felvilágosítást az érdeklődők a „Kévekötés“ 9-ik számában kapnak. — Felhívjuk az ifjúság figyelmét, hogy ezen a konferencián minél nagyobb számban vegyen részt, mert ez az összejövetel lesz hivatva új szellemet vinni az ifjúsági munkába. Egy fordulópont, mely csak akkor fordulhat jó irányba, ha mindenki ott lesz és igyekszik minden erejével a cél érdekében munkálkodni. Menjünk mindnyájan oda és dolgozzunk, bizonyítsuk be, hogy az „unitárius összetartás“ még mindig él és élni fog ezután is.

Kérelem. Mély tisztelettel kérem a János Zsigmond élet- és jellemrajza című munkám hátrálékos előfizetőit, hogy hátrálékaikat sziveskedjenek címemre elküldeni. P. Szentmártoni Kálmán, I. G. Duca, Jud. Odorheiu.

Előfizetési felhívás. Felkérjük k. olvasóinkat, hogy hátrálékos előfizetéseiket sürgősen rendezzék, mert különben lapunk előállításában olyan zavarok állanak elő, hogy képtelenek leszünk hátrálékos előfizetőinknek a Közlöny küldését tovább is előlegezni. Annyira csekély lapunk előfizetési ára, hogy azt egyesek nagyobb megerőltetés nélkül is tudnák fizetni, viszont nekünk a lap előállítása még ezek nélkül a csekély összegek nélkül is a lehetetlenséggel határos. Szeretettel kérjük újólág k. olvasóinkat, hogy ne hagyják veszendőbe menni ezt a szép multu és nemes kulturmunkát végző folyóiratot!

Tájékoztató. A cluji unitárius kollégium főgimnáziumába az 1935—36-ik isk. évre beiratkozhatnak minden magyarnyelvű tanuló valláskülönbőség nélkül. Nem magyarnyelvű tanulók felvételéhez miniszteri engedély szükséges. Az ez iránt való kérvények a közoktatásügyi miniszteriumhoz címezve f. év augusztus 15-ig nyújtandók be az igazgatóhoz. A magyar anyanyelvű tanulók augusztus 25—31. között iratkozhatnak be. Mivel az iskolai év szeptember 15-én kezdődik, vidéki tanulók szeptember 13-ig iratkozhatnak, hogy a kétszeres útiköltségtől megkíméltesse őket. Az I. gimn. osztályba iratkozók szept. 1-én legalább 9 és fél, legfeljebb 13 és fél évesek kell, hogy legyenek. Az I. osztályba felvételi vizsgálat alapján lehet beiratkozni. A felvételi vizsgálat ideje szeptember 13-ika. A vizsgálat tárgyai román nyelv és számtan. Előbbiből 15 sort írnak diktálás után a vizsgázók a 4. elemi osztályban tanult anyagból, szóbelin pedig olvasnak valamely tanult olvasmányból és kérdéseket kapnak az olvasmány tartalmára és az elemi iskolában tanult nyelvtanra vonatkozóan. A felvételi vizsga 80 lej. A felvételi vizsgálatra való bocsátás iránti kéréseket augusztus 30-ig kell beküldeni az igazgatósághoz a következő mellékletek kíséretében: 1. Osztálybizonyítvány az elemi iskola (legalább) 4. osztályáról. Felekezeti iskolák bizonyítványára tanfelügyelői láttamozás szükséges. 2. Állami anyakönyvi kivonat. 3. Egyházi keresztlevél. 4. Állampolgársági bizonyítvány (vagy annak hiteles másolata.) 5. Ujraoltási bizonyítvány. Ezek az okmányok nemcsak vizsgái, hanem beiratási okmányok is lesznek. A javító vizsgálatok ideje helybeli tanulók részére szeptember 1—3., vidéki tanulók részére szeptember 12—14. napjai. A felső tagozatba (V. oszt.) való felvételi vizsga ideje 7—12. Vizsgadíj 100 lej.

Fizetendő díjak a főgimnáziumban: 285 lej beiratási és évi 3000 lej iskolai díj. A kollégiumi épületben modern internátus (központi fűtés, egyénekenként fürdő, külön nappali és hálószobák) áll a főgimnáziumi tanulók és főiskolai hallgatók rendelkezésére. Ugyanebben az épületben vannak az étkező helyiségek (konviktus) is.

Fizetendő díjak az internátusban és konviktusban: Főgimnáziumi tanulók évi 1500, főiskolai hallgatók évi 3000 lej internátusi díjat fizetnek. Fürdési díj évi 100 lej. Utóbbiak beiratási díja 285 lej. A konvikтусi díjak havonta 600 lej. Közeli vidékről való szegény tanulók, akik hazai csomagot könnyebben kaphatnak, vagy azok, akik rokonaiknál valamelyes étkezési ellátást kaphatnak, lehetnek félkosztosok (ebéd vagy reggeli-vacsora) s ebben az esetben a kosztdíjnak felét fizetik.

A bentlakó tanulók ágyneműt (szalmazsák, párna, takaró) hazulról hoznak.

Egyházi érdek lévén, hogy kiváló tehetségű ifjaink szegénységük miatt ne essenek el a középfokú iskoláztatástól, lelkészeink és tanítóink ajánlata alapján 5—10 első gimn. oszt.-ba lépő tanuló teljes, vagy nagyobb kedvezményben fog részesülni az I. évharmadban tanusítandó tanulmányi előmenetel alapján.

Az Igazgatóság.

Megvételre keresem az Unitárius Közlöny

I. kötet (1888. év) 10., 11. füzetét;

II. kötet (1889. év) 5., 10., 11., 12. füzetét;

III. kötet (1890. év) az egész kötetet, esetleg a 11. számú füzet kivételével a többi;

IV. kötet (1891. év) 1., 3., 7., 8., 9., 11. füzeteket, esetleg az egész kötetet;

V. kötet (1892. év) 3., 5., 8., 10., 12. füzeteket, esetleg az egész kötetet;

VI. kötet (1893. év) 5., 6., 9., 10. füzeteket;

VII. kötet (1894. év) 1., 3., 4., 6. füzeteket.

Tisztelettel kérem azokat, akiknek abból az időből felesleges példányaik vagy eladók vannak, ne terheltesse nekem utána nézni s engem értesíteni, vagy nekem elküldeni, mert a füzetek vagy kötetek árát a postaköltséggel együtt megtérítem.

I. G. Duca, 1935, május 29.

Geréb Zsigmond,
ny. lelkész.

Dr. Gál Kelemen: A Cluj-i unitárius kollégium története. Az erdélyi magyar irodalomnak eseménye van, Dr. Gál Kelemennek hatalmas munkája készen van s a közönség már kezébe veheti. A hatalmas munka, amely három éves szorgalmas kutatás és egy hosszú szellemi élet áldásos munkájából leszűrődött, bölcs tapasztalatnak az eredménye, az óvári, főtéri és a magyar utcai iskola történetével foglalkozik igazi alapossággal és mindenre kiterjedő bölcs figyelemmel. Minthogy nálunk az iskola az egyházzal a legteljesebb kapcsolatban volt mindig, e könyv nemcsak az iskola, hanem jórészt az egyháznak is a történetét adja. Részletes ismertetésébe ez alkalommal terünk hiánya miatt nem mehetünk bele, de azzal a meggyőződéssel ajánljuk olvasóinknak, hogy e könyv nélkülözhetetlen mindazok számára, akik a művelődés, de különösen a mi sajátos művelődésünk iránt érdeklődnek. Megrendelhető az iratterjesztőnél, ára 300 lej.

Halálozások.

Özv. Dr. kissolymosi Gyergyay Árpádné, sz. Wieland Ágnes, életének 78-ik, özvegyiségének 54-ik évében június 21-én hirtelen elhunyt. Igazi tipusa volt a jóságos nagyasszonyoknak, aki szelid, derűs kedélyével családjának éltető lelke, az apró és nagy bajoknak megértő egyengetője tudott lenni. A hosszú özvegyiség keserűségét sohasem érezte környezetével, hanem arra törekedett, hogy fájdalmát elrejtve ne zavarja hozzátartozóinak életkedvét. Pótolhatatlan ürt hagyott maga után különösen fiának Dr. Gyergyay Árpád isk. felügyelőgondnoknak lelkében. A megboldogultnak legyen csöndes pihenése, a megszorodott családnak a Mindenható adjon vigasztalást.

Bihor nagy halottja. Szabó Józsefné, sz. Lakatos Juliánna a bihori leányegyházközségünk egyik megalapítója, a Nőszövet-ség elnöke f. évi május 21-én 62 éves korában elhunyt. A bihori egyházközséget, családját és egész egyházunkat nagy veszteség érte halálával. Férjével Szabó Józseffel ajándékozták azt a gyönyörű telket, melyen felépült a bihori szép templom. Első halottja annak a szép temetőnek, melyet Bereczky Dániel gondnokafia és neje adományoztak. Temetése az egész község óriási részvéte mellett történt. Nyugodjék békében, őszinte, mély részvétünk kíséri a gyászbaborult férjet és családját.

Sz.: 1129—1935. E. K. T.

Pályázati hirdetmény.

Az unitárius egyház főhatósága pályázatot hirdet az I. G. Duca (Odorheiu-megyei) unitárius téli gazdasági iskola igazgatószaktanári állására. A képestésre és egyéb feltételekre a Monitorul Oficial 1930. dec. 1. számában megjelent 271,542 számú földmivelésügyi miniszteri szabályzat 25 cikke, a Mon. Of.-ban 1930. szeptember 4-én 169,695 szám alatt megjelent szabályzat vonatkozó rendelkezései és a Mon. Of.-ban 1930 november 5-én 235,681 szám alatt megjelent 13 cikkének a)–f) pontjai az irányadók, melyek szerint szükséges a román állampolgárság, felsőbb gazdasági iskolai végzettség, legalább 2 évi gazdasági gyakorlat, a román nyelv megfelelő ismeretének a szabályzat szerinti bizonyítása és büntetlen előélet. Javadalom: az I. G. Duca-i unitárius főgimnáziumi tanári fizetésnek megfelelő összeg, kiegészítve az ezen főgimnáziumi igazgatói tiszteletdíjnak megfelelő összeggel. Az állás, mely egyelőre ideiglenesen, egy évre töltenek be, — legkésőbb f. évi október 15-ig elfoglalandó. A szükséges, s ezek közt a folyamodó vallását is igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérések f. évi július 25-ig adandók be az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsához, Cluj, Calea M. Foch 12 sz.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál
